

ภาคผนวก

ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

คำอธิบาย

ผลการดำเนินงานของหลักสูตร หมายถึง ผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้การดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่ปรากฏในหลักสูตร (มคอ.2) หมวดที่ 7 ข้อ 7 ที่หลักสูตรแต่ละหลักสูตรดำเนินงานได้ในแต่ละปีการศึกษา

ตัวอย่าง ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน
1. มีการประชุมหลักสูตรเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร อย่างน้อยปีการศึกษาละสองครั้ง <u>โดยมีอาจารย์ประจำหลักสูตรเข้าร่วมประชุม อย่างน้อยร้อยละ 80</u> และมีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง
2. มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ หรือมาตรฐานคุณวุฒิสาชา/สาขาวิชา
3. มีรายละเอียดของกระบวนวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.3 และ มคอ.4 <u>อย่างน้อยก่อนการเปิดภาคการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกกระบวนวิชา</u>
4. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของกระบวนวิชา และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม ตามแบบ มคอ.5 และ มคอ.6 <u>ให้ครบทุกกระบวนวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร ภายใน 30 วัน หลังวันปิดภาคการศึกษา</u>
5. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ มคอ.7 <u>ภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา</u>
6. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.3 และ มคอ.4 (ถ้ามี) <u>อย่างน้อยร้อยละ 25 ของกระบวนวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา</u>
7. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ การประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.7 ปีที่แล้ว
8. <u>อาจารย์ประจำหลักสูตร</u> ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ ได้รับคำแนะนำด้านการบริหารจัดการหลักสูตร
9. <u>อาจารย์ประจำหลักสูตร</u> ทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
10.ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00
11.ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00

ตัวอย่าง ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน
1. มีการประชุมหลักสูตรเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร อย่างน้อยปีการศึกษาละสองครั้ง <u>โดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเข้าร่วมประชุม อย่างน้อยร้อยละ 80</u> และมีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง
2. มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ หรือมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา
3. มีรายละเอียดของกระบวนวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.3 และ มคอ.4 <u>อย่างน้อยก่อนการเปิดภาคการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกกระบวนวิชา</u>
4. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของกระบวนวิชา และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม ตามแบบ มคอ.5 และ มคอ.6 <u>ให้ครบทุกกระบวนวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร ภายใน 30 วัน หลังวันปิดภาคการศึกษา</u>
5. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ มคอ.7 <u>ภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา</u>
6. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.3 และ มคอ.4 (ถ้ามี) <u>อย่างน้อยร้อยละ 25 ของกระบวนวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา</u>
7. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ การประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.7 ปีที่แล้ว
8. <u>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร</u> ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ ได้รับคำแนะนำด้านการบริหารจัดการหลักสูตร
9. <u>อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร</u> ทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
10.ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00
11.ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00

การรายงานผลการดำเนินงาน : ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) ตามเกณฑ์
มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548

ตัวอย่าง ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
1. มีการประชุมหลักสูตรเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร อย่างน้อยปีการศึกษาละสองครั้ง โดยมีอาจารย์ประจำหลักสูตรเข้าร่วมประชุม อย่างน้อยร้อยละ 80 และมีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง	ควรอธิบายผลการดำเนินงาน และอ้างอิงเอกสารหลักฐาน ประกอบผลการประเมิน
2. มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ หรือมาตรฐานคุณวุฒิสาชา/สาขาวิชา	
3. มีรายละเอียดของกระบวนวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.3 และ มคอ.4 <u>อย่างน้อยก่อนการเปิดภาคการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกกระบวนวิชา</u>	
4. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของกระบวนวิชา และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม ตามแบบ มคอ.5 และ มคอ.6 <u>ให้ครบทุกกระบวนวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร ภายใน 30 วัน หลังวันปิดภาคการศึกษา</u>	
5. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ มคอ.7 <u>ภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา</u>	
6. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.3 และ มคอ.4 (ถ้ามี) <u>อย่างน้อยร้อยละ 25 ของกระบวนวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา</u>	
7. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือการประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.7 ปีที่แล้ว	
8. อาจารย์ประจำหลักสูตรที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ ได้รับคำแนะนำด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	
9. อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	
10.ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00	
11.ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00	

การรายงานผลการดำเนินงาน : ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) ตามเกณฑ์
มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558

ตัวอย่าง ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
1. มีการประชุมหลักสูตรเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร อย่างน้อยปีการศึกษาละสองครั้ง โดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเข้าร่วมประชุม อย่างน้อยร้อยละ 80 และมีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง	ควรอธิบายผลการดำเนินงาน และอ้างอิงเอกสารหลักฐาน ประกอบผลการประเมิน
2. มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ หรือมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา	
3. มีรายละเอียดของกระบวนวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.3 และ มคอ.4 <u>อย่างน้อยก่อนการเปิดภาคการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกกระบวนวิชา</u>	
4. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของกระบวนวิชา และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม ตามแบบ มคอ.5 และ มคอ.6 <u>ให้ครบทุกกระบวนวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร ภายใน 30 วัน หลังวันปิดภาคการศึกษา</u>	
5. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ มคอ.7 <u>ภายใน 60 วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา</u>	
6. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.3 และ มคอ.4 (ถ้ามี) <u>อย่างน้อยร้อยละ 25 ของกระบวนวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา</u>	
7. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือการประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.7 ปีที่แล้ว	
8. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ ได้รับคำแนะนำด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	
9. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	
10.ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00	
11.ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.00	

การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

ผศ.ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

อ.ดร.สุรีย์ เงินยวง สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล

อ.ดร.น้ำผึ้ง อินทะเนตร สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การทวนสอบ (Verification) คืออะไร

การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการหาหลักฐานเพื่อยืนยันหรือสนับสนุนว่า นักศึกษาทุกคนมีผลสัมฤทธิ์การศึกษาตรงตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องดำเนินการให้มีการทวนสอบในทุกระดับการศึกษาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าจะได้รับการจัดการศึกษาที่ดีและมีมาตรฐาน (Oliva & Gordon II, 2013; Ornstein & Hunkins, 2018) ซึ่งต้องเริ่มจากหน่วยเล็กที่สุดนั่นคือ ระดับกระบวนวิชา (Course) และนำไปสู่ระดับโปรแกรม (Program) ของหลักสูตร

การทวนสอบมาตรฐานบางส่วนอาจจะดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ที่มีความร่วมมือทางการศึกษาได้ แต่จะมีกระบวนการอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับรายละเอียดของการจัดการและความมีประสิทธิภาพของการดำเนินงานร่วมกัน อย่างไรก็ตามสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนจะต้องรับผิดชอบในการทวนสอบมาตรฐานเพื่อให้มั่นใจว่าจะรักษามาตรฐานไว้ได้อย่างสม่ำเสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

มาตรฐานผลการเรียนรู้คืออะไร

มาตรฐานผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) คือข้อกำหนดของคุณภาพเกี่ยวกับผลลัพธ์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ได้ระบุว่า ทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต้องดำเนินการจัดหลักสูตร จัดการเรียนการสอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ซึ่งครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
2. ด้านความรู้
3. ด้านทักษะทางปัญญา
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนแต่ละหลักสูตรสามารถเพิ่มด้านที่ 6 ทักษะพิเศษหรือด้านความสามารถอื่นๆ เพิ่มเติมที่เฉพาะเจาะจงของตนเองได้ตามความเหมาะสมของอัตลักษณ์เฉพาะศาสตร์หรือให้เป็นไปตามมาตรฐานของสาขาวิชาชีพหรือมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา (มคอ.1) ได้

การทวนสอบมีกี่ระดับ

การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้โดยทั่วไปจะดำเนินการอยู่ 2 ระดับ คือ ระดับกระบวนวิชาและระดับหลักสูตร

การทวนสอบสำคัญอย่างไร

ความสำคัญของการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ เป็นดังนี้

1. การทวนสอบระดับกระบวนวิชา

1.1 ช่วยให้อาจารย์ผู้สอนได้ตรวจสอบการกำหนดวัตถุประสงค์ของกระบวนวิชาว่า สอดคล้องหรือเป็นไปตามธรรมชาติของวิชาหรือไม่ และที่สำคัญสอดคล้องกับการกระจายความรับผิดชอบในหลักสูตร (Curriculum Mapping) ตามความรับผิดชอบหลัก (จุดดำ) และความรับผิดชอบรอง (จุดขาว) ที่ได้กำหนดไว้ใน ทั้ง มคอ.2 มคอ.3 และ มคอ.4 หรือไม่ อย่างไร

1.2 ช่วยให้อาจารย์ผู้สอนได้พิจารณาเกี่ยวกับองค์ความรู้ในเนื้อหาสาระ ทักษะการปฏิบัติ/ปฏิบัติการ และพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมว่าครอบคลุม มีความถูกต้อง ทันสมัย และเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน และอนาคตอยู่หรือไม่ ส่วนใดยากหรือง่ายเกินไป รวมทั้งเนื้อหาสาระที่จัดไว้ช่วยพัฒนานักศึกษาให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ของกระบวนวิชาที่กำหนดไว้ด้วยหรือไม่

1.3 ช่วยให้อาจารย์ผู้สอนได้ทบทวนการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อ หรือแต่ละชั่วโมงว่าเหมาะสมตามเนื้อหาสาระ เหมาะสมกับผู้เรียน Gen Z ในปัจจุบันหรือไม่ กิจกรรมใด ประสบความสำเร็จมากหรือสำเร็จน้อยหัวข้อใดใช้เวลามากกว่าปกติ การมีกิจกรรมอื่นๆ แทรกระหว่าง ภาควิชา และการแก้ปัญหา รวมทั้งตรวจสอบว่ากิจกรรมการเรียนการสอนนั้นช่วยพัฒนาให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถตามวัตถุประสงค์ของกระบวนวิชาและผลการเรียนรู้ทั้งความรับผิดชอบหลัก (จุดดำ) และความ รับผิดชอบรอง (จุดขาว) ตลอดจนควรจะมีการปรับปรุงหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใหม่ๆ และจะเลือกใช้สื่อ ดิจิทัลที่น่าสนใจ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาหรือไม่ อย่างไร

1.4 ช่วยสะท้อนให้อาจารย์ผู้สอนได้ทบทวนการวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาว่า ตรงตาม วัตถุประสงค์ของกระบวนวิชาและผลการเรียนรู้ในความรับผิดชอบหลัก (จุดดำ) หรือไม่ อย่างไร อาจารย์ผู้สอนใช้ เครื่องมือในการวัดผลเหมาะสมกับพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ที่คาดหวังไว้หรือไม่ อาทิ ข้อสอบ แบบประเมิน การ นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แบบสังเกตพฤติกรรม RUBRICS (Rubrics) การให้คะแนน เป็นต้น กำหนดสัดส่วนการ ให้คะแนนเหมาะสมตามธรรมชาติวิชาเพียงใด และมีประเด็นที่ควรปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น อย่างไรบ้าง

2. การทวนสอบระดับหลักสูตร

1.1 ช่วยให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร ได้มองเห็นภาพรวมของ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร ทั้งผลการเรียน (เกรด) ในแต่ละกระบวนวิชาและผลการประเมินการ สอนของอาจารย์ในแต่ละกระบวนวิชาเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของเนื้อหาสาระ การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งอาจนำไปสู่การปรับการกระจายความรับผิดชอบในหลักสูตร (Curriculum Mapping) ตามความรับผิดชอบหลัก (จุดดำ) และความรับผิดชอบรอง (จุดขาว) ใหม่ในหลักสูตร

1.2 ช่วยให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร ได้ทบทวนการดำเนินงานที่ผ่าน มาของหลักสูตร ตั้งแต่กระบวนการออกแบบและพัฒนาเนื้อหาสาระในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องทั้งปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สมรรถนะทั่วไปและเฉพาะสาขาของหลักสูตร การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิต (Program Learning Outcome: PLO) จุดเด่นของหลักสูตร กระบวนวิชาต่างๆ กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Extracurricular activity) ฯลฯ ว่าสอดคล้องกันและบรรลุตามเจตนารมณ์ที่ตั้งใจไว้ตั้งแรกหรือไม่ มากน้อย เพียงใด และควรมีการพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างไร และที่สำคัญการดำเนินงานที่ผ่านมาสอดคล้องตาม วิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของคณะและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มากน้อยเพียงใด

1.3 ช่วยให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้แนวคิด มุมมองใหม่ และผลสะท้อนในทุกมิติเพื่อเป็นสารสนเทศนำมาสู่การปรับปรุงหลักสูตรในทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะความถูกต้องของการกำหนดเนื้อหาและทักษะการปฏิบัติต่างๆ ตามธรรมชาติของศาสตร์ ความทันสมัยของเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับสังคมยุคดิจิทัล โอกาสที่นักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วจะนำเอาองค์ความรู้ ทักษะ และคุณธรรมจริยธรรมที่ได้เรียนรู้จากหลักสูตรไปใช้จริงในโลกแห่งการทำงาน และที่สำคัญควรสะท้อนอัตลักษณ์ของความเป็นบัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ด้วย

1.4 ช่วยให้กำลังใจแก่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรว่าผลลัพธ์ของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาไปเป็นบัณฑิตนั้น มีภาวะการมีงานทำอยู่ระดับที่น่าพอใจ มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะเหมาะสมและสอดคล้องตามมาตรฐานผลการเรียนรู้และ/หรือสภาวิชาชีพ เป็นบัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีคุณธรรมและคุณภาพ มีทักษะการเป็นพลเมืองโลก (อุษณีย์ คำประกอบ, 2562; อัจฉราพร ศรีภูษณาพรณ, 2562) มุ่งมั่นในการฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ สามารถครองตน ครองตน และครองงาน รวมทั้งมีมีโนสำนึกที่ดีต่อสังคมเมื่อจบการศึกษาไปแล้วอย่างน้อยเพียงใด

คณะกรรมการทวนสอบประกอบด้วยใครบ้าง

คณะกรรมการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้สามารถแบ่งได้ตามระดับการทวนสอบ คือคณะกรรมการทวนสอบระดับกระบวนวิชาและคณะกรรมการทวนสอบระดับหลักสูตร องค์ประกอบแสดงได้ดังตาราง

คณะกรรมการทวนสอบระดับกระบวนวิชา	คณะกรรมการทวนสอบระดับหลักสูตร
1. ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ 2. หัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าสาขา 3. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร 4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 5. อาจารย์ประจำหลักสูตร 6. ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่เชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น 7. ผู้ใช้บัณฑิต ฯลฯ	1. ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ 2. หัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าสาขา 3. ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่เชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น 4. ผู้ใช้บัณฑิต 5. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6. ผู้ให้ทุน/สนับสนุนการศึกษา (ถ้ามี) 7. ผู้แทนสภาวิชาชีพ (ถ้ามี) ฯลฯ
ผู้ให้	ผู้ให้
1. อาจารย์ผู้สอน 2. นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชานั้น 3. ฝ่ายสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ	1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 2. อาจารย์ประจำหลักสูตร 3. นักศึกษาในสังกัดหลักสูตรนั้น 4. บัณฑิต 5. ผู้ใช้บัณฑิต 6. ผู้บริหาร 7. ฝ่ายสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง 8. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาทิ ผู้ปกครอง ฯลฯ

การทวนสอบอย่างไร

การทวนสอบทั้ง 2 ระดับ คณะกรรมการทวนสอบสามารถดำเนินการได้ดังนี้

(นายตา ปิณฑานนท์, 2560; ฤตินันท์ สมุทรทัย, วิณา วโรตมะวิชญ และเสาวนิตย์ เจริญชัย, 2560)

1. การทวนสอบระดับกระบวนวิชา

การทวนสอบระดับกระบวนวิชาเป็นการดำเนินการเพื่อหาหลักฐานเพื่อยืนยันว่า อาจารย์ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนตั้งแต่การวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องตามที่ได้กำหนดความรับผิดชอบไว้ใน มคอ.3 (จุดคำและจุดขาว)

1.1 กลยุทธ์การทวนสอบระดับกระบวนวิชา

คณะกรรมการทวนสอบ สามารถดำเนินการได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- สุ่มประเมินรายละเอียดของกระบวนวิชาว่า ผลการเรียนรู้ที่กำหนด สอดคล้องกับความรับผิดชอบในหลักสูตรหรือไม่
 - สุ่มประเมินข้อสอบของกระบวนวิชาว่า ครอบคลุมผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียด ของกระบวนวิชาหรือไม่
 - พิจารณาความเหมาะสมของวิธีการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินที่สอดคล้องกับที่กำหนด ใน รายละเอียดของกระบวนวิชา
 - พิจารณาความเหมาะสมของการตรวจให้คะแนนจากกระดาษคำตอบของนักศึกษาแบบฟอร์ม การให้คะแนน ที่มาของเกรด และกระบวนการตัดเกรด
 - ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา (คะแนน/เกรด) กับข้อสอบ
 - พิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินผลของรายวิชา
 - ตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของการให้คะแนนกับข้อสอบในกระดาษคำตอบ
 - เปรียบเทียบการให้คะแนนจากกระดาษคำตอบเดียวกันในเนื้อหาสาระนั้น โดยอาจารย์ผู้สอนกับผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในหรือภายนอกสถาบัน
 - พิจารณาความเหมาะสมของการมอบหมายและประเมินรายงาน โครงการและอื่นๆ ที่ให้ผู้เรียนทำ
 - ตรวจสอบผลการสอบ ผลการประเมินการฝึกประสบการณ์ภาคสนามของนักศึกษา (คะแนน/ เกรด) กับจำนวนและลักษณะของผู้รับบริการ
 - ตรวจสอบแผนการปฏิบัติงานในโครงการประสบการณ์ภาคสนามของนักศึกษาและรายงาน กรณีศึกษาในวิชาภาคปฏิบัติที่นักศึกษาทำ เพื่อขอรับการประเมิน
 - ตรวจสอบแบบฟอร์มการให้คะแนนการปฏิบัติงาน (Performance Evaluation)
 - การให้คะแนนพฤติกรรมของนักศึกษา
 - รายงานและหลักฐานการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษา
 - ตรวจสอบการประเมินด้วยวิธีอื่นที่กำหนดในรายละเอียดวิชา (มคอ.3 และ 4)
 - ตรวจสอบการอุทธรณ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา (ถ้ามี)
- การทวนสอบจากการประเมินของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์

ผู้สอน สามารถดำเนินการได้ดังนี้

- พิจารณาจากผลการประเมินการสอนของนักศึกษา เกี่ยวกับประสิทธิผลของกระบวนการวิชา
วิธีการสอน การจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้และผล
การเรียนรู้ที่ได้รับ

- พิจารณาข้อเสนอแนะของนักศึกษา เพื่อปรับปรุงกระบวนการวิชา
- สัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษา
- การสังเกตพฤติกรรมและการโต้ตอบของนักศึกษา การสะท้อนคิด (Reflective journal)

นักศึกษา

1.2 วิธีการทวนสอบระดับกระบวนการวิชา

- การตรวจสอบ
- การประเมิน
- การสอบถาม
- การสัมภาษณ์
- การสังเกต
- การสำรวจ

2. การทวนสอบระดับหลักสูตร

การทวนสอบระดับหลักสูตร เป็นกระบวนการดำเนินการเพื่อหาหลักฐานเพื่อยืนยัน พิสูจน์
สนับสนุน การดำเนินงานที่ผ่านมาของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
อาจารย์ประจำ หลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้มีส่วนรับผิดชอบในหลักสูตรว่าได้เป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับได้ เพื่อนำไปสู่การประเมิน ปรับปรุง และยกระดับ
การดำเนินงานของหลักสูตรและประกันคุณภาพหลักสูตร

2.1 กลยุทธ์การทวนสอบระดับหลักสูตร

คณะกรรมการทวนสอบระดับหลักสูตร สามารถดำเนินการได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมผลการเรียนรู้ทุกด้านตามมาตรฐานคุณวุฒิ
สาขาวิชา (มคอ.1) และ/หรือ มคอ.2

- ประเมินความสำเร็จของการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ โดยประเมินจาก
 - แหล่งฝึกงาน สถานประกอบการที่ไปสหกิจศึกษา แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 - ผู้ใช้บัณฑิต
 - บัณฑิตใหม่
 - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ดูจากผลงาน รางวัล กิจกรรมของนักศึกษา ที่สามารถวัดเป็นรูปธรรมได้ เช่น
 - จำนวนโปรแกรมสำเร็จรูปที่พัฒนาเองและวางขาย
 - จำนวนสิทธิบัตร
 - จำนวนรางวัลทางสังคมและวิชาชีพ
 - จำนวนกิจกรรมการกุศลเพื่อรับใช้สังคมและประเทศชาติ
 - จำนวนกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

- พิจารณาผลการสอบประมวลผลการเรียนรู้โดยรวมก่อนจบการศึกษา (Exit Examination)
- การเทียบเคียงผลการทดสอบการเรียนรู้ของนักศึกษาเรากับนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น โดยใช้ ข้อสอบกลางของเครือข่ายสถาบันหรือของสมาคมวิชาชีพ
- พิจารณาผลการสอบจากการแลกเปลี่ยนข้อสอบในเนื้อหาสาระที่สำคัญระหว่างหลักสูตรเดียวกันในต่างมหาวิทยาลัยหรือการใช้ข้อสอบกลางของเครือข่ายสถาบันการศึกษาสาขาวิชาเดียวกันแล้ว เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแต่ละสถาบัน
- พิจารณากาว่าการได้งานทำของบัณฑิต
- ดูจากความคิดเห็นที่มีต่อความรู้ ความสามารถ ความมั่นใจของบัณฑิตในการประกอบอาชีพ
- ประเมินจากบัณฑิตที่ไปประกอบอาชีพในส่วนของความพร้อมและความรู้จากสาขาวิชาที่เรียน ซึ่งกำหนดในหลักสูตร รวมทั้งเปิดโอกาสให้เสนอข้อคิดเห็นในการปรับหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น
- พิจารณาจากการประเมินตำแหน่ง และ/หรือความก้าวหน้าในสายงานของบัณฑิต
- การสอบถามผู้ประกอบการ โดยการขอเข้าสัมภาษณ์ และ/หรือการส่งแบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจในบัณฑิตที่จบการศึกษาและเข้าทำงานในสถานประกอบการนั้นๆ
- การประเมินจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น โดยการส่งแบบสอบถามหรือสอบถามระดับความพึงพอใจในด้านความรู้ ความพร้อม และคุณสมบัติด้านอื่นๆ ของบัณฑิตที่จบการศึกษาและเข้าศึกษาต่อเพื่อปริญญา ที่สูงขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ที่มีความร่วมมือทางด้านการศึกษาร่วมกัน
- ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ประเมินหลักสูตรหรืออาจารย์พิเศษต่อความพร้อมของนักศึกษาในการเรียนและคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ของ นักศึกษา

2.2 วิธีการทวนสอบระดับหลักสูตร

- การสำรวจ
- การสังเกต
- การสอบถาม
- การสัมภาษณ์
- การประชุม
- การตรวจสอบ
- การประเมิน

เงื่อนไขความสำเร็จของการทวนสอบคืออะไร

การทวนสอบมีเงื่อนไขความสำเร็จ คือ

1. ความสะดวกในการดำเนินการ ต้องง่ายและไม่ซับซ้อน ไม่เน้นปริมาณเอกสาร (Small is beautiful) แต่ตอบคำถามที่สำคัญได้อย่างพอเพียง

2. ความเข้าใจที่ตรงกันและสื่อสารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. การไม่เพิ่มภาระงานให้กับผู้สอนและผู้ประสานงาน บูรณาการเข้ากับการทำงานปกติ

4. การสนับสนุนจากผู้บริหารและฝ่ายสนับสนุน ทั้งในด้านงบประมาณ การดำเนินการ และสิ่งสนับสนุน

5. เน้นบรรยากาศการทวนสอบแบบกัลยาณมิตร ให้ข้อมูลเชิงบวกและเชิงพัฒนา ห้ามเน้นการจับผิดหรือวิจารณ์เชิงลบมากจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหมดกำลังใจในการสอนและทำงาน

6. การสร้างทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการทวนสอบให้กับคณาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

นอกจากนั้น อาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลยังสามารถทำแบบสรุปการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในกระบวนการวิชาให้กับคณะกรรมการทวนสอบระดับกระบวนการวิชาเพื่อให้สะดวกต่อการทวนสอบตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น (ซึ่งต้องกรอกใน มคอ.5 ตามระบบ CMU MIS) ดังตัวอย่างกระบวนการวิชา 088801 พลวัตกระบวนการทางหลักสูตร การสอน และการเรียนรู้ ที่ผู้เขียนได้ใช้ในการทวนสอบเมื่อครั้งที่ผ่านมา ดังนี้

มีตัวอย่างที่เป็นแนวทางในการทวนสอบหรือไม่

ในที่นี้ผู้เขียนขอนำเสนอตัวอย่างรูปแบบการทวนสอบระดับกระบวนการวิชาที่มีชื่อว่า “โมเดล 4 ประสานการทวนสอบระดับกระบวนการวิชา” ซึ่งผู้เขียนได้ริเริ่มคิดค้นขึ้นเพื่อดำเนินการทวนสอบในคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยอาศัยพื้นฐานความคิดมาจากทฤษฎีหลักสูตรของ Tyler (1949)

โมเดล 4 ประสานการทวนสอบ ระดับกระบวนการวิชา เป็นการพิจารณาถึงความสัมพันธ์และสอดคล้องกันของการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรในองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชา (Objective: O)

2. เนื้อหาสาระ (Content: C)

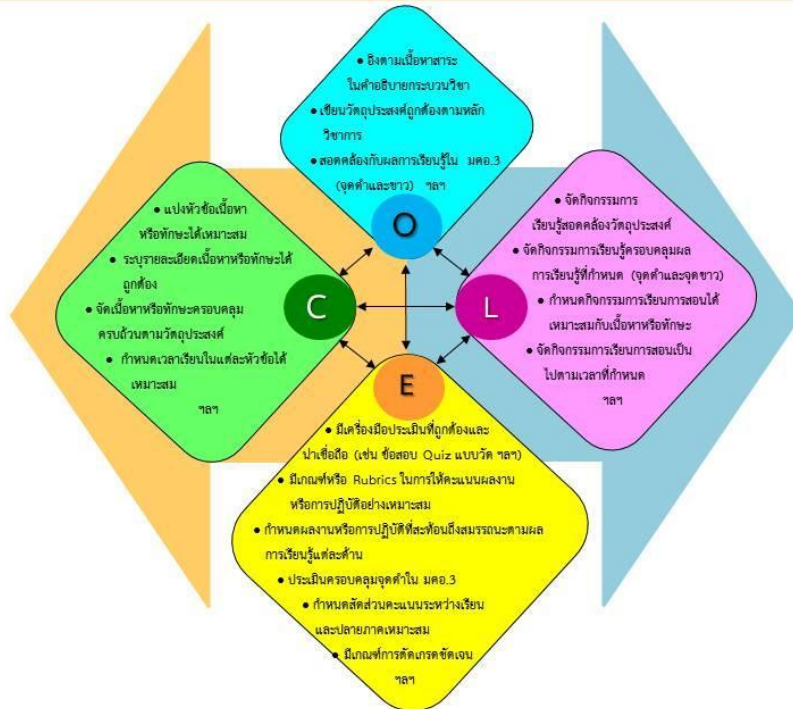
3. การจัดการเรียนรู้ (Learning management: L)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Measurement & Evaluation: E)

แสดงได้ดังภาพที่ 1

โมเดล 4 ประสาน : การทวนสอบระดับวิชา

มาตรฐานผลการเรียนรู้ของ สกอ.

ภาระงานที่ผู้เรียนได้ทำและได้เรียนรู้

ภาพที่ 1 โมเดล 4 ประสานการทวนสอบ ระดับกระบวนวิชา
ที่มา: สมเกียรติ อินทสิงห์, สุนีย์ เงินยวง และน้ำผึ้ง อินทะเนตร (2562)

ทั้งนี้เพื่อสะท้อนผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนว่าสอดคล้องตาม มาตรฐานผลการเรียนรู้ของ สกอ. อย่างน้อย 5 ด้าน และมาตรฐานการศึกษาชาติด้านผลลัพธ์ผู้เรียนในภาพรวมมากน้อยเพียงใด

ผู้เขียนขอแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการทวนสอบ ดังนี้

ทส. 1

แบบประเมินการทวนสอบระดับกระบวนวิชาในภาพรวม

รหัสกระบวนวิชา ชื่อกระบวนวิชา
จำนวน Section จำนวนนักศึกษาที่เรียน คน จำนวนผู้สอน คน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการประเมินตามความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นการประเมิน	ระดับการประเมิน			ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	เหมาะสม น้อย	
1. วัตถุประสงค์ (O)				
1.1 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ซึ่งตามเนื้อหาสาระในคำอธิบายกระบวนวิชา				
1.2 เขียนวัตถุประสงค์การเรียนรู้ถูกต้องตามหลักวิชาการ				
1.3 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน มคอ.3 (จุดดำและขาว)				
2. เนื้อหาสาระ (C)				
2.1 แบ่งหัวข้อเนื้อหาหรือทักษะได้เหมาะสม				
2.2 ระบุรายละเอียดเนื้อหาหรือทักษะได้ถูกต้อง				
2.3 จัดเนื้อหาหรือทักษะครอบคลุมครบถ้วนตามวัตถุประสงค์				
2.4 กำหนดเวลาเรียนในแต่ละหัวข้อได้เหมาะสม				
3. กิจกรรมการเรียนการสอน (L)				
3.1 จัดกิจกรรมการเรียนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด				
3.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่กำหนด (จุดดำและจุดขาว)				
3.3 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาหรือทักษะ				
3.4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามเวลาที่กำหนด				
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (E)				
4.1 มีเครื่องมือในการประเมินที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ (เช่น ข้อสอบ Quiz แบบประเมิน ฯลฯ)				
4.2 มีเกณฑ์หรือ Rubrics ในการให้คะแนนผลงานหรือการปฏิบัติอย่างเหมาะสม				
4.3 กำหนดผลงานหรือการปฏิบัติที่สะท้อนถึงสมรรถนะตามผลการเรียนรู้แต่ละด้าน				
4.4 ประเมินครอบคลุมตามความรับผิดชอบหลักของกระบวนวิชา (จุดดำใน มคอ.3)				
4.5 กำหนดสัดส่วนการเก็บคะแนนแต่ละหัวข้อได้เหมาะสม				
4.6 มีเกณฑ์การตัดเกรดที่ชัดเจน				

ทส. 2

แบบสรุปรูปการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในกระบวนวิชา 088801

ผลการเรียนรู้ (จุดดำ)	วิธีการประเมิน	สัดส่วนคะแนน
1.1 ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรมจริยธรรม เสียสละ และซื่อสัตย์สุจริต มีจรรยาบรรณทาง วิชาการและวิชาชีพ	- สังเกตพฤติกรรม - ประเมินการเขียนบทความทางวิชาการ - ประเมินการนำเสนอวัฒนธรรมหลักสูตรระดับ รายวิชา - เขียนสะท้อนคิด	10%
2.1 มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ และทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหาที่ศึกษา	- ทำรายงานสรุปมโนทัศน์เกี่ยวกับหลักสูตร - ประเมินการออกแบบโมเดลหลักสูตร - ประเมินการเขียนบทความทางวิชาการ - ทดสอบปลายภาค	20%
2.3 สามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ และมีความรู้ในแนวกว้างของสาขาวิชาที่ศึกษา เพื่อให้เล็งเห็นการเปลี่ยนแปลง และเข้าใจ ผลกระทบของเทคโนโลยีใหม่ๆ	- เขียน Flow chart เชื่อมโยงความสัมพันธ์ หลักสูตร การสอน และการเรียนรู้ - ประเมินการออกแบบโมเดลหลักสูตร - ประเมินการอภิปรายกลุ่มนำเสนอเชิง สังเคราะห์แบบร่วมมือ - ประเมินการเขียนบทความทางวิชาการ - ทดสอบปลายภาค	20%
3.1 คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ	- เขียน Flow chart เชื่อมโยงความสัมพันธ์ หลักสูตร การสอน และการเรียนรู้ - ประเมินการออกแบบโมเดลหลักสูตร - ประเมินการอภิปรายกลุ่มนำเสนอเชิง สังเคราะห์แบบร่วมมือ - ทดสอบปลายภาค	20%
4.2 สามารถใช้ความรู้ในศาสตร์มาชี้นำสังคมใน ประเด็นที่เหมาะสม และเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็น ในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเอง และของกลุ่ม	- สังเกตพฤติกรรม - ประเมินการออกแบบโมเดลหลักสูตร - ประเมินการเขียนบทความทางวิชาการ - ประเมินการนำเสนอวัฒนธรรมหลักสูตรระดับ รายวิชา	20%
5.3 สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งปาก เปลา และการเขียน เลือกใช้รูปแบบของสื่อการ นำเสนออย่างเหมาะสม	- ประเมินการเขียนบทความทางวิชาการ - ประเมินการนำเสนอวัฒนธรรมหลักสูตรระดับ รายวิชา	10%

ในส่วนของการรายงานผลการทวนสอบนั้น คณะกรรมการทวนสอบสามารถแจ้งผลเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับได้ทันทีและทำเอกสารสรุปรวบรวมผลการทวนสอบในแต่ละกระบวนการวิชา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งรายงานใน SAR ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รายชื่อกระบวนการวิชา	TQF	วิธีการทวนสอบ	ผลการทวนสอบ	ข้อคิดเห็น/ แนวทางปรับปรุง
100211 การพัฒนาหลักสูตร	1.1, 2.1, 2.3, 3.2, 4.3, 5.1	- การพิจารณาความสอดคล้องกันของ มคอ.3 และ มคอ.5 - การสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน - การสุ่มสนทนากลุ่ม (Focus group) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน - การสุ่มพิจารณาผลงานของนักศึกษา - การตรวจสอบการให้คะแนน - การพิจารณาแบบทดสอบย่อยและข้อสอบปลายภาค	- การกำหนดวัตถุประสงค์กระบวนการวิชาสอดคล้องกับคำอธิบายกระบวนการวิชาและครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ ใน มคอ.3 - กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ - การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตาม TQF รายด้านได้ดังนี้ • ด้านที่ 1 ใช้การบันทึกเข้าชั้นเรียน • ด้านที่ 2 และ 3 ใช้การทดสอบย่อยและสอบปลายภาคและประเมินผลงาน • ด้านที่ 4 ใช้การประเมินพฤติกรรมและผลงาน • ด้านที่ 5 ใช้การประเมินผลงานและการนำเสนอทั้งหน้าชั้นเรียนและผ่านสื่อออนไลน์ - การมอบหมายภาระงานมีความเหมาะสมกับหน่วยกิตของวิชา และมี Rubric ให้คะแนนชัดเจน - แบบทดสอบย่อยและข้อสอบปลายภาคสอดคล้องตามเนื้อหาสาระที่เรียนในชั้นเรียน - ผู้เรียนได้สะท้อนตนเองว่ามีการพัฒนาทั้งด้าน 1.1, 2.1, 2.3, 3.2, 4.3, 5.1 อยู่ในระดับดี	- ควรมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมนอกชั้นเรียนได้ - ข้อสอบในกระบวนการวิชานี้สอดคล้องกับการสอบบรรจุข้าราชการครู ผู้สอนสามารถยกระดับข้อสอบโดยศึกษาตัวอย่างข้อสอบการแข่งขันของ ก.ค.ศ. มาพัฒนาข้อสอบของวิชาได้

โดยภาพรวมของการทวนสอบในระดับกระบวนการวิชานั้นจะนำไปสรุปเป็นภาพรวมการดำเนินงานของ หลักสูตรทั้งหมด และสะท้อนสู่การทวนสอบระดับหลักสูตรเช่นเดียวกัน เพื่อเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์สู่การ ปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่า คุณภาพ และคุณประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นาคยา ปลัณธนานนท์. (2560). แนวทางการเขียน มคอ.2 สำหรับหลักสูตรปรับปรุงแก้ไขในระดับปริญญาตรี. สืบค้นออนไลน์เมื่อ 1 มกราคม 2562 จาก http://arts.tu.ac.th/r1/r_02.pdf
- ฤตินันท์ สมุทรทัย, วิณา วโรตมะวิชัย และเสาวนิตย์ เจริญชัย. (2560). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 133 หน้า.
- สมเกียรติ อินทสิงห์, สุณีย์ เงินยวง และน้ำผึ้ง อินทะเนตร. (2562). เอกสารประกอบการบรรยายชี้แจง เรื่อง รูปแบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประจำปีการศึกษา 2561. [อัดสำเนา]
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่อง แนวทางการปฏิบัติตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒. สืบค้นออนไลน์เมื่อ 25 ธันวาคม 2561 <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf>
- อัจฉราพร ศรีภูษณาพรหม. (2562). เอกสารประกอบการบรรยายชี้แจง เรื่อง แนวทางและแผนการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2562. [อัดสำเนา]
- อุษณีย์ คำประกอบ. (2562). เอกสารประกอบการบรรยายชี้แจง เรื่อง (ร่าง) ระบบประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ CMU-QA Curriculum. [อัดสำเนา]
- Oliva, P. F., & Gordon II, W. R. (2013). *Developing the Curriculum*. (8th ed.). Singapore: Pearson Education South Asia Pte Ltd.
- Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2018). *Curriculum Foundations, Principles and Issues*. (7th ed.). New Jersey: Englewood Cliffs.
- Tyler, R. W. (1949). (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: The University of Chicago Press. ISBN 0-226-82031-9.

กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. ๒๕๖๑

การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ ผ่านผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

“มาตรฐานการศึกษาของชาติ” หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย ๔.๐ ที่แม้แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและของสถานศึกษา แต่มีจุดหมายร่วมคือ “ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก” สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการเมือง ต่อไปได้

หลักการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งกำหนดผ่านกรอบ (framework) ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษานี้ จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔ กฎหมาย ยุทธศาสตร์และแผนงานทั้งหลายเหล่านี้ ต่างมีอุดมการณ์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาดนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรค์นวัตกรรม เพื่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศสู่ **ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน**

เป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของชาติ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง ยึดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา และให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา โดยการกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัยในแต่ละระดับ และประเภทการศึกษา และใช้เป็นเป้าหมายในการสนับสนุนสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

เพื่อให้เป็นไปตามหลักการในการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและจัดทำมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่จำเป็นของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขึ้นกับผู้เรียนทั้งในระหว่างที่กำลังศึกษา และเพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียนในระหว่างที่กำลังศึกษา เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลังจากสำเร็จการศึกษา ซึ่งถือเป็น **“คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐”** ที่สามารถสร้าง **ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน** ให้กับประเทศ

เป้าหมายสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของชาติในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาคือ การให้อิสระสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน ที่สอดคล้องกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งกำหนดว่า สถานศึกษาเป็นผู้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (การประเมินตนเอง) โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่กรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ตามบริบท ระดับและประเภทการศึกษาของสถานศึกษา และให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่ประเมินภายนอกตามรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาและประเด็นอื่น ๆ ผ่านหน่วยงานต้นสังกัด โดยมุ่งหมายให้เป็นการประเมินเพื่อพัฒนา

กระบวนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เริ่มกระบวนการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ โดยการศึกษาวิเคราะห์บริบททั้งภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการศึกษาของชาติ การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ ผลการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และผลจากการประชุมระดมความคิดเห็น การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่นี้ จึงอยู่บนพื้นฐานที่อ้างอิงจากงานวิจัย องค์ความรู้ ข้อมูลเชิงประจักษ์จากพื้นที่ รวมทั้งการติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งสามารถสรุปเป็นขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

๑. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพบริบทที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อมาตรฐานการศึกษา ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมทั้งในและต่างประเทศ พันธกรณีระหว่างประเทศต่างๆ ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้กับองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ นโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ

๒. การประชุมรับฟังความคิดเห็น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นฯ ทั้งสิ้น ๘ ครั้ง จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้บริหารหน่วยงานระดับนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติ ตลอดจนหน่วยงานภาคเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม เพื่อให้มาตรฐานการศึกษาเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

๓. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยในอนาคต สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้ทราบความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยในอนาคต โดยมีเนื้อหาครอบคลุม ๓ ประเด็น ประกอบด้วย คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนของคนไทยในปัจจุบัน คุณลักษณะของคนไทยที่ต้องการในอนาคต ๓๐ ปีข้างหน้า และคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ตามนโยบายประเทศไทย ๔.๐

๔. การติดตามผลการดำเนินงานและประเมินผลมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเฉพาะทาง การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๕. การยกร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และยกร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.

๖. การประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อ ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. จำนวน ๗ ครั้ง และปรับปรุงให้มีความเหมาะสม

๗. การเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ต่อที่ประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ที่ประชุมมีมติให้ความเห็นชอบในหลักการ แล้วให้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

๘. การทบทวนร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อทบทวนร่างมาตรฐานการศึกษาฯ ฉบับเตรียมเสนอคณะรัฐมนตรี โดยรับฟังความเห็นจากการประชุมหารือกับผู้เกี่ยวข้องมาประกอบการปรับปรุง

๙. การเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ต่อที่ประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมมีมติให้ความเห็นชอบในหลักการ และให้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

คุณธรรม ทักษะ และความรู้ที่จำเป็น

บนฐานค่านิยมร่วม สู่กรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา

การจัดการศึกษาของชาติจะต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน อันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาดังแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงการศึกษาขั้นสูง ทั้งนี้ สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแนวคิด ปรัชญา และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษา ให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน

หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการสนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินและพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (accountability) มีระบบการบริหารจัดการทั้งด้านผู้บริหาร ครู ณาจารย์และบุคลากร หลักสูตรการเรียนการสอน สื่อ เทคโนโลยีดิจิทัล ทรัพยากร สิ่งสนับสนุนการศึกษา และการประเมิน ตลอดจนระบบและกลไกการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ที่เหมาะสมตามแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และผลลัพธ์สะสมที่ครอบคลุมระดับและประเภทการศึกษาที่ต่อเนื่องกัน นอกจากนี้ สถาบันผลิตและพัฒนาครู ในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ จะต้องมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมครู ก่อนประจำการ และส่งเสริมการพัฒนาครูประจำการให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education, DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย ๔.๐ จะต้อง **ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก** นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ ๓ ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่ำดังต่อไปนี้

๑. ผู้เรียนรู้

เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักซ์ และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

๒. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม

เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม

๓. พลเมืองที่เข้มแข็ง

เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียมเสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

โดยผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ๓ ด้าน ที่เหมาะสมตามช่วงวัย ที่มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงและสะสม ตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา แสดงไว้ในแผนภาพที่ ๑ และขยายความในตารางที่ ๑

ทั้งนี้ การนำกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จะเป็นหน่วยประสานงานในการดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา สู่การจัดทำ กำกับ ติดตาม และประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา กระบวนการดำเนินงานดังกล่าว ควรใช้การทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และใช้การวิจัยเป็นฐาน

ผู้เรียน (Learner Person) เพื่อสร้างงานและ คุณภาพชีวิตที่ดี	ผู้ร่วมสร้างสรรค์ นวัตกรรม (Innovative Co-creator) เพื่อสังคมที่มั่นคง มีพลัง และยั่งยืน	พลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) เพื่อสังคม
ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมต้น มัธยมปลาย/อาชีวศึกษา อุดมศึกษา	รักและรับผิดชอบต่อ การเรียนรู้ เพื่อสร้างสังคม และคุณภาพชีวิต รู้จักตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายและหลักการในการ เรียนรู้ มีความมุ่งมั่น มีทักษะชีวิตเพื่อสร้างสังคม และสังคมที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม	มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม
พัฒนาการ รวมด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้และ สนุกกับตัวเอง กำกับตัวเอง ให้กำลังใจตัวเอง ที่เข้มแข็ง ตามทันวัย ได้สำเร็จ	รับผิดชอบ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรู้ ทักษะ และทักษะ ทางเทคโนโลยีดิจิทัล การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และภาษา รวมถึงด้านอื่นๆ มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม	มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ ในสังคมและวัฒนธรรม
คำปณิธาน: ความเพียรรับใช้สังคม ความพอเพียง รับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อสังคม		
คุณธรรม : สักขยธรรมและคุณธรรมพื้นฐานที่เป็นความดีงาม เช่น ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ฯลฯ		

แผนภาพที่ ๑ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐) ซึ่งมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันและมีความสัมพันธ์กันสำหรับการศึกษาระดับแต่ละระดับการศึกษา

ตารางที่ ๑ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ซึ่งมีการสะสมและต่อเนื่องเชื่อมโยงทุกระดับและประเภทการศึกษา

คุณลักษณะ	ปฐมวัย	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา
๑. ผู้เรียนรู้	มีพัฒนาการรอบด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้และกำกับตัวเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัยได้สำเร็จ	รักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ชอบการอ่าน มีความรู้พื้นฐานทักษะและสมรรถนะทางภาษา การคำนวณ มีเหตุผล มีนิสัย และสุขภาพที่ดี มีสุนทรียภาพในความงามรอบตัว	รู้จักตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมาย และทักษะการเรียนรู้ บริหารจัดการตนเองเป็น มีทักษะชีวิต มีความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาวะ การศึกษาต่อ หรือการทำงานที่เหมาะสมกับช่วงวัย	สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการเรียนรู้ รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลกดิจิทัลได้ มีทักษะชีวิต พื้นฐานอุปสรรคได้ มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาสุขภาพ การศึกษา/การทำงาน/อาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน	มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัว ยืดหยุ่น สามารถเผชิญ การเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต ได้ มีความเป็นผู้รู้ มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีปัญญารู้คิด สามารถประยุกต์ใช้ ความรู้และทักษะต่าง ๆ ในการสร้างงาน/ สัมมาอาชีพ ความมั่นคง และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
๒. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม		รับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างสรรค์ ภาษาอังกฤษ การสื่อสาร และ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ	มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะ การสื่อสาร มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศ และทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้างผลงานเป็นลักษณะต่าง ๆ	มีความเชื่อมั่นในความเท่าเทียมเป็นธรรมทางสังคม มีจิตอาสา มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นในการร่วมสร้างสังคมไทย และโลกที่ยั่งยืน มีความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนรวม	กล้าต่อต้านการกระทำในสิ่งผิด ให้คุณค่ากับความรู้ความสามารถ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ร่วมมือสร้างสรรค์การพัฒนาตนเอง และสังคมที่ยั่งยืน จัดความดีตนเม่ง และสร้างสันติสุขทั้งในสังคมไทยและประชาคมโลก
๓. พลเมืองที่เข้มแข็ง		สามารถแยกแยะผิดถูก ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของตน โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม มีจิตอาสา รักท้องถิ่นและประเทศ	ความเชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย และความภาคภูมิใจในความ เป็นไทย และพลเมืองอาเซียน	มีความเชื่อมั่นในความเท่าเทียมเป็นธรรมทางสังคม มีจิตอาสา มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นในการร่วมสร้างสังคมไทย และโลกที่ยั่งยืน มีความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนรวม	กล้าต่อต้านการกระทำในสิ่งผิด ให้คุณค่ากับความรู้ความสามารถ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ร่วมมือสร้างสรรค์การพัฒนาตนเอง และสังคมที่ยั่งยืน จัดความดีตนเม่ง และสร้างสันติสุขทั้งในสังคมไทยและประชาคมโลก

คำนิยามร่วม : ความเพียรอันบริสุทธิ์ ความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย ความเท่าเทียมเสมอภาค

คุณธรรม : ลักษณะนิสัยที่ดี และคุณธรรมพื้นฐานที่เป็นความดีงาม เช่น ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบตนเองและสังคม

หมายเหตุ: หน่วยงานต้นสังกัดแต่ละแห่งอาจมีปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ของการศึกษาระดับและระดับการศึกษาให้เหมาะสมตามช่วงวัยและระดับการศึกษาของผู้เรียน แต่ต้องต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน และในทางปฏิบัติ หน่วยงานควรจัดทำตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงปัจจัยป้อน กระบวนการ วิทยาการ หรือมาตรการที่เป็นรูปธรรมตามบริบทของระดับชั้น สถานศึกษา หรือข้อมูลสารสนเทศอื่น ที่แสดงถึงผลสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา

คำอธิบายความหมาย

ค่านิยมร่วมของสังคม (๔ ประการ)

๑. **ความเพียรอันบริสุทธิ์** ผู้เรียนมีความอดทน มุ่งมั่น ทำสิ่งใด ๆ ให้เกิดผลสำเร็จอย่างไม่ย่อท้อต่อความลำบาก เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ส่วนรวม ชุมชน สังคม ประเทศชาติ

๒. **ความพอเพียง** ผู้เรียนมีความสมดุลรอบด้านทั้งความรู้ คุณธรรม และทักษะที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความสมดุลทั้งประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคม

๓. **วิถีประชาธิปไตย** ผู้เรียนยึดมั่นในการมีส่วนร่วม การเคารพกติกา สิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข

๔. **ความเท่าเทียมเสมอภาค** ผู้เรียนเคารพความแตกต่าง และให้ความสำคัญแก่ผู้อื่น โดยปราศจากอคติ แม้มีสถานภาพแตกต่างกันทางเศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ ถิ่นที่อยู่ วัฒนธรรมและความสามารถ

คุณธรรม ความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

๑. **คุณธรรม** คือ ลักษณะนิสัยที่ดี และคุณลักษณะที่ดีด้านคุณธรรมพื้นฐาน การรู้ถูกผิด ความดีงาม จริยธรรม จรรยาบรรณ ในการเป็นสมาชิกของสังคม เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

๒. **ทักษะการเรียนรู้และชีวิต** คือ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้เพื่อโลกดิจิทัลและโลกในอนาคต เช่น การรู้วิธีเรียน ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะชีวิตและทักษะการจัดการ ความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่น พร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลง

๓. **ความรู้และความรอบรู้** คือ ชุดความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่ ๑) ความรู้พื้นฐาน (ภาษา การคำนวณ การใช้เหตุผล) และความรู้ตามหลักสูตร ๒) การรู้จักตนเอง ๓) ความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ท้องถิ่น ชุมชน สภาพภูมิสังคม ภูมิอากาศ ประเทศชาติ ประชาคมโลก ๔) ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ การเงิน สารสนเทศ และ ๕) ความรู้เรื่องการทำงานอาชีพ

๔. **ทักษะทางปัญญา** คือ ทักษะที่จำเป็นในการสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือทางสังคม เช่น ภูมิปัญญาไทยและศาสตร์พระราชา ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะพหุปัญญา ทักษะข้ามวัฒนธรรม ความสามารถในการบูรณาการข้ามศาสตร์ สร้างสรรค์นวัตกรรม และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคดิจิทัล

ภาคผนวก

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติของหน่วยงานระดับนโยบาย

การนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติยึดหลักการสำคัญ คือ การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของผู้เรียน พื้นที่ ชุมชน และสังคม รวมทั้งให้อิสระกับสถานศึกษาในฐานะหน่วยปฏิบัติในการกำหนดอัตลักษณ์ และทิศทางการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ภายใต้การสนับสนุนของรัฐในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกัน โดยควรมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นหน่วยประสานงานระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดแต่ละแห่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาระดับชาติ และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เป็นกรอบในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษายึดเป็นเป้าหมายการจัดการศึกษา

๒. หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานหลักสูตร เพื่อให้สถานศึกษาถือปฏิบัติ

๓. หน่วยงานต้นสังกัดมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาหรือสูงกว่ามาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่กำหนด

๔. หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมให้สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของตนเองอย่างเป็นระบบ อย่างต่อเนื่อง ตามข้อเสนอแนะของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล รวมทั้งข้อเสนอแนะจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติระดับสถานศึกษา

๑. สถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์ของตนเอง สอดคล้องกับสภาพบริบท และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

๒. สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การมีเครือข่ายความร่วมมือ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือองค์กรแห่งการเรียนรู้

๓. สถานศึกษามีการพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับโลกยุคดิจิทัลและโลกอนาคต

๔. สถานศึกษาวางระบบการประกันคุณภาพการศึกษาด้านคุณภาพผู้บริหารและครูอาจารย์ ความเหมาะสมของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี ทรัพยากรการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนการสอน โดยมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล และความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้

แนวทางการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

การประเมินระดับชั้นเรียน

- การประเมินที่ยึดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นฐานโดยคำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา ปัจจัย กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของผู้เรียนที่ต้องประเมิน
- ใช้การประเมินความก้าวหน้าให้มีประสิทธิผล เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินผลหรือการแข่งขันหรือเปรียบเทียบกับผู้อื่น ส่งเสริมการประเมินที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ของผู้เรียน
- มีความสมดุลระหว่างการประเมินที่อิงตนเอง เพื่อน ปกติวิสัย และมาตรฐาน มีการใช้การประเมินที่ปรับให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน และสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- ใช้วิธีการประเมินที่บูรณาการการเรียนรู้กับเทคโนโลยีจากงานที่กำหนดให้ทำ ตามโลกแห่งความเป็นจริงและให้ข้อมูลป้อนกลับทันที ใช้แฟ้มประวัติของผู้เรียนที่แสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้และการสื่อสารกับพ่อแม่/ผู้เกี่ยวข้อง
- ครูจำเป็นต้องมีความรอบรู้ด้านการวัดผลและคลังเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพสูง (ถูกต้อง เชื่อถือได้ ยุติธรรม)

การประเมินระดับโรงเรียน/เขตพื้นที่

- การประเมินที่ยึดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นฐานโดยคำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา ปัจจัย กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของผู้เรียนที่ต้องประเมิน
- การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของระบบกำกับที่มีสารสนเทศที่แสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
- มีความสมดุลระหว่างการประเมินความก้าวหน้ากับการประเมินที่มีเกณฑ์ที่เป็นหลักเทียบ
- เน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาตนเอง มากกว่าการเน้นการแข่งขันหรือเปรียบเทียบกับผู้อื่น
- ใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) จากการประเมินในชั้นเรียนเพื่อการบริหารงานที่เหมาะสมกว่าเดิม
- ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรอบรู้ด้านการประเมิน

การประเมินระดับชาติ

- การประเมินผลสรุปเป็นส่วนหนึ่งของระบบกำกับที่มีสารสนเทศเพื่อแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
- กระบวนการพัฒนาการประเมินต้องแกร่ง (เช่น คลังเครื่องมือประเมินที่พัฒนามาอย่างดี มีข้อสอบที่สามารถเทียบเคียงเท่าเทียมกันได้ข้ามปี) และมีการกำหนดมาตรฐานผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา มีการประเมินระดับชาติโดยใช้เทคโนโลยีในการสอบ ข้อสอบหรือสิ่งที่วัดเหมาะสมกับโลกแห่งความเป็นจริง
- ใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) จากการทดสอบระดับชาติที่ให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน สถานศึกษา เขตพื้นที่ และผู้กำหนดนโยบาย

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๑

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ มุ่งเน้นการพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา และทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีคุณธรรมจริยธรรม เคารพกฎหมาย มีภาวะผู้นำ รู้รักคุณค่าความเป็นไทยและรู้บริบทสากล โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สร้างวิถีการเรียนรู้ของคนไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้สู่การร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงเห็นสมควรปรับปรุงมาตรฐานการอุดมศึกษาให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามหลักการข้างต้น โดยมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและพัฒนายอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษาจะครอบคลุมด้านผลลัพธ์ผู้เรียน การวิจัยและนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม ศิลปวัฒนธรรม และความเป็นไทย และการบริหารจัดการ ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน โดยเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญ คือ การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีคุณลักษณะของคนไทยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ จึงออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้ เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๙

ข้อ ๔ มาตรฐานการอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐาน ๕ ด้าน ดังนี้

(๑) มาตรฐานที่ ๑ ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน

(๑.๑) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความรอบรู้ด้านต่าง ๆ ในการสร้างสัมมาอาชีพ ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเป็นผู้มีคุณธรรม ความเพียร มุ่งมั่น มานะ บากบั่น และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

(๑.๒) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสังคม มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก สามารถสร้างโอกาสและเพิ่มมูลค่าให้กับตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศ

(๑.๓) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้คุณค่าและรักความเป็นไทย ร่วมมือร่วมพลังเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนาและเสริมสร้างสันติสุข อย่างยั่งยืนทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประชาคมโลก

(๒) มาตรฐานที่ ๒ ด้านการวิจัยและนวัตกรรม

สถาบันอุดมศึกษามีผลงานวิจัยที่เป็นการสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ สร้างสรรค์ นวัตกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมตอบสนอง ยุทธศาสตร์ชาติ ความต้องการจำเป็นของสังคม ชุมชน ภาครัฐและเอกชน และประเทศ ผลลัพธ์ของการวิจัยและนวัตกรรมมีผลกระทบสูงต่อการพัฒนาผู้เรียน การสร้างคุณภาพชีวิต หรือการสร้างโอกาส มูลค่าเพิ่ม และขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระดับนานาชาติ

(๓) มาตรฐานที่ ๓ ด้านการบริการวิชาการ

สถาบันอุดมศึกษาให้บริการวิชาการเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน และสังคม ตามระดับความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน โดยมีการบริหารจัดการที่ประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ และมีความโปร่งใส ชัดเจน และตรวจสอบได้ ผลลัพธ์ของการบริการวิชาการนำไปสู่ การเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

(๔) มาตรฐานที่ ๔ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย

สถาบันอุดมศึกษาจัดการการเรียนรู้ การวิจัย หรือการบริการวิชาการซึ่งนำไปสู่การสืบสาน การสร้างความรู้ ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม การปรับและประยุกต์ใช้ศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทย และต่างประเทศอย่างเหมาะสม ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน ผลลัพธ์ของการจัดการด้านศิลปวัฒนธรรมทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย หรือการสร้างโอกาสและมูลค่าเพิ่ม ให้กับผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

(๕) มาตรฐานที่ ๕ ด้านการบริหารจัดการ

(๕.๑) สถาบันอุดมศึกษามีหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนแบบบูรณาการเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการที่หลากหลายของประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม สถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(๕.๒) สถาบันอุดมศึกษา มีการบริหารงานตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนมีการบริหารจัดการบุคลากรและทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล คำนึงถึงความหลากหลายและความเป็นอิสระทางวิชาการ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยึดหยุ่นคล่องตัว โปร่งใสและตรวจสอบได้

(๕.๓) สถาบันอุดมศึกษามีระบบประกันคุณภาพ มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และพัฒนาการจัดการศึกษาระดับหลักสูตร คณะ และสถาบันที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการกำกับให้การจัดการศึกษาและการดำเนินงานตามพันธกิจเป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ